

VLAAMSE LEERGANGEN TE LEUVEN, op 29 oktober 1924 opgericht met het doel de Katholieke Universiteit te Leuven te helpen bij de verdubbeling van de colleges.

In zijn (Franstalige) openingsrede van het academiejaar 1924-'25 zei de toenmalige Leuvense rector mgr. Ladeuze : „De doorvoering van het werk der vernederlandsing van het hoger onderwijs dat de Leuvense universiteit, voor alle andere, ondernam in 1911, zal steeds grotere uitgaven eisen : voortaan zijn we gedwongen ons onderwijzend personeel en bijgevolg ook onze instellingen te vermeerderen. Hoe zullen we deze vermeerdering bewerken, wanneer ons jaarlijks gewoon budget twee miljoen minder bedraagt dan het budget van iedere staatsuniversiteit en wanneer wij ons nu reeds zo vaak in de onmogelijkheid bevinden om, zelfs in een enkel exemplaar, de instellingen tot stand te brengen welke door de ontwikkeling van de wetenschap vereist worden ?”

Enkele dagen later, op 29 oktober 1924, werd de

Huis van Vlaamse Leergangen aan de Boekhandelsstraat te Leuven.

vereniging Vlaamse Leergangen te Leuven bij notariële akte opgericht. Volstrekt onafhankelijk van de universiteit, wilde zij deze laatste helpen bij de verdubbeling van de colleges. Zij nam geen enkele verplichting van de universiteit op zich en verwachtte geenszins dat de doorvoering van de vernederlandsing uit haar eigen middelen zou kunnen worden bekostigd.

De Raad van Beheer was samengesteld als volgt : prof. J. Sencie, voorzitter-penningmeester; prof. E. van Dievoet, secretaris; minister van state J. Helleputte, prof. A. Noyons, minister P. Pouillet, notaris P. Thuysbaert, F. van Cauwelaert, burgemeester van Antwerpen, minister van state A. van de Vyvere, leden. Hij richtte een dringende oproep om financiële steun tot het Vlaamse land. De vernederlandsing van de Leuvense universiteit moest voor het grootste deel worden gerealiseerd door het particulier initiatief.

De eerste jaren waren moeilijk. Pas in 1934 scheen de toekomst veilig, toen in drie jaar tijd niet minder dan 223 colleges vernederlandst waren.

Sedertdien hebben de Vlaamse Leergangen zich hoofdzakelijk tot taak gesteld „een motor te worden voor de ontwikkeling van de wetenschap in het katholieke Vlaanderen” (E. van Dievoet, In Memoriam Monseigneur J. Sencie, 1942, p. 84). Hier ligt het nieuwe doel van de Vlaamse Leergangen : door middel van publikaties - Onze Alma Mater,

driemaandelijks tijdschrift van de Vlaamse Leergangen, verschijnt regelmatig sedert 1947 - en met de belangeloze medewerking van tientallen plaatselijke secretarissen, de Vlamingen bewust maken van het grote belang van het wetenschappelijk onderzoek voor de toekomst van de opgroeiende generatie en dit onderzoek mogelijk maken in de mate waarin de financiële middelen van de vereniging het toelaten.

De Vlaamse Leergangen beheren thans zes prijzen : de oudste is de Helleputte-Schollaert-prijs, die gesticht werd in 1926. Hij bestrijkt het gehele gebied van de geschiedkundige wetenschappen, wordt om de drie jaar beschikbaar gesteld en bedraagt vijftigduizend frank. In 1938 heeft de familie van wijlen kan. prof. Arthur Boon een prijs gesticht die elk jaar kan worden toegekend door de afdeling Germaanse filologie van de Katholieke Universiteit te Leuven. De Vliebergh-prijs voor Staathuishoudkunde werd in 1943 bij de Vlaamse Leergangen gesticht door de Kredietbank om diegenen te onderscheiden die blijk hebben gegeven van bijzondere wetenschappelijke aanleg op het gebied van de economische theorie. Hij wordt om de drie jaar uitgeschreven en bedraagt dertigduizend frank. De Jan en Marie Huyghe-prijs voor humane wetenschappen, gesticht in 1946 bij de Katholieke Universiteit te Leuven door mejuffrouw Jeanne Huyghe, wordt bij voorkeur toegekend aan de auteur

van een studie over het perswezen of aangrenzende gebieden. Hij blijft voorbehouden aan de studenten of oud-studenten van de faculteit der Rechtsgeleerdheid, de faculteit der Economische en Sociale Wetenschappen of, subsidiair, van de faculteit der Wijsbegeerte en Letteren. Hij wordt om de drie jaar uitgeschreven en bedraagt vijftigduizend frank. De Dr. J. Dupont-prijs kan, evenals de bovenvermelde Boon-prijs, elk jaar worden toegekend door de afdeling Germaanse filologie van de Katholieke Universiteit te Leuven. Hij werd voor het eerst uitgereikt in 1963. De prijs voor exacte en natuurwetenschappen dankt zijn ontstaan aan een eigen initiatief van de Vlaamse Leergangen. Hij werd gesticht in 1963, wordt om de drie jaar beschikbaar gesteld en bedraagt vijftigduizend frank.

LITERATUUR: *Jaarverslagen van de vereniging* (1925-); - W. Peremans, „*Vlaamse Leergangen*” en het wetenschappelijk onderzoek, in *Onze Alma Mater*, jg. 24 (1970, p. 219-233); - M. Verleyen, „*Vlaamse Leergangen*” en het begin van de vernederlandsing te Leuven 1924-1935 (1973; overdruk uit *Onze Alma Mater*, 1972-'73); - *Vlaamse Leergangen in het goud 1924-1974*, speciaal nummer van *Onze Alma Mater*, jg. 28, nr. 4 (september 1974). **WILLY PEREMANS**